

דאלידזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

י"ג בסיון תש"פ 1327 (שנה כה')

נושא השבוע: דיני ממונות (ו)

ההפטר: "רוני ושמי" (זכריה ב')

פרשת בהעלותך

"וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות" (ז,א)

פרשתנו פותחת במצווה שניתנה לאהרן הכהן להדליק את מנורת המקדש, שנאמר: "בהעלותך את הנרות", הדלקת המנורה משמעותה להאיר אור, ודבר זה מתאים דווקא לאהרן הכהן לפי שכל כולו היה מידת חסד ולב טוב, נתינה ואהבה שזהו בחינת הדלקת מנורת המקדש, שעניינה השפעת אור וחסד. ולכן זכה להיות צינור של שפעת ברכה לכלל ישראל וזיכה כן לכל זרעו אחריו שתהיה להם המצווה והזכות לברך את עם ישראל בברכת כהנים, היות והשפעת הברכה תלויה בטוב לב ובטובת העין של המברך בבחינת: "טוב עין הוא יבורך" (משלי כב,ט), כיוון שהצטיין בזה באופן מיוחד זכה שמפתח הברכה יינתן בידו. וזו עבודתו העיקרית של כל אחד להסיר הרוע האנושי הטבוע בו לפתח בתוכו המידה הנשגבה של לב טוב כלפי הזולת עד שישמח בכל ליבו בשמחת זולתו ויסייע לו כשנוקק לעזרה, אזי יזכה להתברך בברכות עצומות.

"מקברות התאווה נסעו העם חצרות" (יא, לה)

אמר הקב"ה לישראל: בני! בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין, אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו (קידושין ל:).

וזה שאומר הכתוב: "מקברות התאווה" – אם אדם רוצה למתן את תאוות העולם הזה ולהתגבר על המכשולים שמציב לו יצר הרע, "נסעו העם חצרות" – צריך הוא להסתופף בבית ה' ולעסוק בתורה שתהיה נר לרגליו להנחותו בכל מעשיו ופעולותיו שיעשה כל חייו עלי אדמות.

קידוש ה' – מציל חיים

בזמן מלחמת העולם השנייה היה גוי פולני שהירבה לעזור ליהודים והצילם מהגויים המתנכלים עליהם ומידי הנאציים הצוררים י"ש. היו יהודים שתמהו מה לו לגוי זה ולהתמסרות גדולה כ"כ להצלת יהודים, דבר שהיה כרוך לרוב בסכנת נפשות? עד שעמד הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל שהיה רב הקהילה היהודית במקום וגילה את הסוד: אותו גוי, היה פקיד דואר, ועל דעת עצמו החליט לבדוק את יושרם של אנשי העיריה, ולכן בכל פעם שנתן עודף היה נותן בכוונה קצת יותר מהמגיע.... יום אחד בא אלי יהודי אחד ושאל: "קיבלתי בטעות מפקיד הדואר הגוי יותר עודף, מה הדין?", השבתי לו: "מן הדין אין כאן איסור גזל, אבל תעשה קידוש ה' אם תחזיר את הכסף לאותו גוי..." למחרת בא יהודי שני עם שאלה דומה ולמחרת יהודי נוסף עם אותה שאלה, השבתי לכולם את אותה התשובה: "תחזירו לפקיד הדואר את העודף, זה קידוש ה'". באותו חודש ניסיון גילה הפקיד כי היהודים החזירו את כל מה שקיבלו "בטעות" ואילו אחיו הגויים מעולם לא החזירו ולכן אהבם והיה מוכן למסור עצמו להצלתם בשווא.

שקט, ישנים!

השקפת היחדות

סיפר הרב אלחנן וטרמן הי"ד: כשהייתי פעם בראדין ביקש ממני ראש הישיבה,

הרב משה לנדינסקי שאקרא לו מחדרו בעת שיצא הקהל ל"ברכת הלבנה", כשהתחיל

העלון מוקדש לעילוי נשמת אסתר בת שמחה שפקודתה ב-טו' סיון ת.נ.צ.ב.ה

ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * לא לעיין ולדבר בתפילה * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעלי"ט 8:23

יציאת שבת: 7:25

יציאת שבת: 8:17

יציאת שבת: 9:12

הציבור לצאת, הלכתי לקרוא לו והנה אני רואה שהרב נרדם על הספר. לא ידעתי מה לעשות, מצד אחד מצות "ברכת הלבנה" בציבור והרב גם ביקשני לקרוא לו ומאידך הוא לא ביקש שאעיר אותו משנתו. ניגשתי למרן ה"חפץ חיים" ושאלתיו כיצד לנהוג.

פקח עלי החפץ חיים את עיניו ואמר: "ר' אלחנן איך יעלה על דעתך לעורר אדם משנתו?" הפטיר הרב אלחנן: באותה שעה נתחוויר לי חומרת הדין של לעורר אדם משנתו (לאו אלחנן ח"א, יג). החפץ חיים היה אומר: המעיר את חברו משנתו הינו גזלן, שגזל ממנו את מנוחתו וזוהי גזילה שאין לה השבה! (ח"ח ופועלו ח"ג, קה).

אדם חושב לתומו: מה בסך הכל עשיתי? הערתי אותו משנתו? שירדם שוב. אך יש לדעת כי יש אנשים שאינם יכולים להרדם שוב כשמעירים אותם והשינה מהם והלאה וכתוצאה מכך נגרמים להם כאבי ראש, עייפות יתר, הם עצבניים יותר.

כי שינה זו בריאות, שינה נוסכת באדם שלווה ורוגע ונותנת לו כוחות להמשיך ולתפקד הלאה לא פחות מאכילה ושתייה.

וכנשכן מתחשב בשכנו הדבר מביא לשלום, לאחזה ולאבהת חיים ביניהם ונמנעות מריבות ומחלוקות. וע"י זה נסייע בתיקון סיבת גלותנו (=שנאת חיים) ונזכה לגאולה השלימה ברחמים אמן.

מעשה שהיה

תפסיקו להרעיש

אני אברך כולל, נולדתי בארגנטינה ולמדתי שם בישיבות. שהגעתי לגיל ישיבה גדולה כבן 16, זכיתי לעלות לארץ ישראל וללמוד ולהתעלות בתורה באחת הישיבות בירושלים. לאחר כמה שנים של לימוד חזרתי לארגנטינה ושם זכיתי להתחתן ונולדו לנו שני בנים. למרות שלמדתי בכולל וחיינו התנהלו על מי מנוחות לא הפסקתי להתגעגע לארץ ישראל בכלל ולירושלים בפרט וחלמתי שיבוא יום ואזכה לעלות עם משפחתי לארץ ישראל.

לאחר 4 שנות נישואין זכינו ועלינו לירושלים, לאחר אירוח נעים של שבועיים בביתה של אחותי בירושלים, מצאנו דירה נאה להשכרה. סגרנו חוזה ונכנסנו לגור בה בשמחה. אט אט הכרנו את שכננו, וכולם ללא יוצא מן הכלל אנשים יקרים ונחמדים שקיבלו אותנו בסבר פנים יפות ועזרו לנו בעין טובה ולב אוהב. המיוחד שבכולם היה שכן שגר בדיוק בדירה מתחתנו, ראש ישיבה קטנה באחת הישיבות החשובות בירושלים ורעייתו הרבנית, שכל ילדיהם כבר היו נשואים. מדובר באיש אשכולות, מורם מעם, בעל מידות נפלאות ואף רעייתו כמותו אשת חיל ובעלת חסד של ממש. שמחנו על הזכות שנפלה בחלקנו עם שכנים טובים שכאלה ולפתע הכל התהפך.... הכל התחיל עם צלצול טלפון תמים, אשתי הרימה, "שלום זו אני השכנה מלמטה, ואני מבקשת בכל לשון של בקשה להיות זהירים עם הילדים ולשמור שלא יקפצו יותר מדי ושהיו בשקט, כי אנחנו אנשים לא צעירים וכל רעש מאד מפריע ומציק לנו, תודה רבה". אמרה וטרקה את הטלפון בחוסר נימוס משוע. קצת נדהמנו, כי באמת לא חשבנו שעשינו רעש מיוחד ואפילו היה נראה לנו שאנחנו בדרך כלל שקטים מהממוצע, ובכל זאת למען כבודם של הרב והרבנית החשובים, השתדלנו יותר להימנע מכל רעש וילדינו כמעט הלכו על הבהונות. בינתיים בכל פעם שיצאנו מהבית ופגשנו אותם הם התייחסו אלינו ממש יפה, דאגו לנו והיה נראה שאותה שיחה נשכחה מתודעתם. חלפו מספר שבועות ושיחת טלפון נוספת הגיעה, הפעם יותר תקיפה "ביקשנו כבר יפה שתהיו בשקט ושהילדים לא יקפצו, אתם לא יכולים להתחשב קצת ביהודים מבוגרים, כמה פעמים צריך לבקש!". אשתי ניסתה להסביר לה שאנחנו משתדלים והשכנה בשלה "אתם מרעישים יתר על המידה ואני ממש כעוסה....".

מאז התחלנו להקפיד ללכת בבית ללא נעלים, כדי לא להכעיס את הזוג החשוב, בכל פעם שהיינו פוגשים אותה בחדר המדרגות, היינו בטוחים שנקבל על הראש על התנהגותנו הרעשנית והלא אחראית אבל לא כך היה. בטלפון היא התנהגה באופן בוטה וכעסן ובחוזן

הייתה אישה נחמדה ומיוחדת, ממש נופת צופים. יום אחד היא ביקשה ממני לעשות לה סידור בעירייה וכשעשיתי היא הודתה לי בחום רב. היינו מבולבלים, מצד אחד נזיפות והקפדות ומצד שני הכרת הטוב והרבה ידידות טובה, מה קורה כאן. יום אחד עת למדתי בכולל קיבלתי טלפון מאשתי, נבהלתי! היא בכתה בטלפון והייתה רועדת ונפחדת, "אני כבר לא יכולה, השכנה צעקה בטלפון בצורה נוראה, אני לא יכולה יותר!". הזכרתי לה שגם הם בחנוכה עשו בביתם מסיבה לבחורי הישיבה עד השעות הקטנות של הלילה עם שירים וריקודים ואף שכן לא בא אליהם בטרונים, "ואתה יודע מה היא ענתה לי, מה חנוכה עכשיו אנחנו סמוך לפורים ומה את מבלבלת את המוח", ממש העליבה אותי, אני מבקשת לעזוב את הבניין מיד" פסקה. לא ידעתי איך לנחם אותה והדבר חרה לי מאד, אשתי אמרה שהחיים בארץ לא מתאימים לה והיא רוצה לחזור לארגנטינה, נמאס לה מה-דו פרצופיות, הייתי אובד עצות. לאחר כמה דקות אשתי התקשרה שוב ואמרה: "אני לא מבינה מה קורה פה, ירדתי להביא את הילדים מהגן, ואת מי אני פוגשת? לא אחרת מאשר השכנה הטובה שלנו. אני מביטה לכוון אחר והיא מתקרבת אלי כולה מחייכת ומתעניינת מה נשמע, מה שלומכם? מה שלום הילדים? משהו כאן לא בסדר ומוזר מאד, אני לא מבינה איך לפני רגע היא התקשרה מהנייח שלה וכעת היא חוזרת מהרחוב". החלטתי לעשות מעשה ביקשתי מאשתי את מס' הטלפון של השכנה המקטרת המופיע בצג, התקשרתי ועונה לי אישה ואני אומר לה "סליחה, אני השכן מלמעלה, מה בדיוק הבעיה עם אשתי שאת כל כך כועסת עליה", היא התחילה עם המונולוג "אני גרה כאן כבר הרבה שנים ולא יתכן שאתם שם למעלה מרעישים כל הזמן". "רגע, רגע, איפה את גרה?", "מה זאת אומרת איפה, תחתיך ברחוב עוזיאל 45 קומה שתיים", "תסלחי לי, אנו גרים ברחוב אברהם אבינו 18 בשכונה הסמוכה ואת לא שכנה שלנו...", היא נאלמה דום, "אבל הרעש?". ניסתה להאשימני. לפתע הבנתי מה קרה, אחותי גרה ברחוב עוזיאל 145 מעל אותה שכנה נזעמת, כשאחותי עברה לחברת סלולר אחרת היא נתנה לנו במתנה את מכשירה הישן כולל המספר, השכנה הזועפת לא עודכנה בכך והטרידה אותנו מתוך ידיעה שהיא מדברת עם אחותי. (האלבום 79 - קובי לוי)

הלכות גניבה גזילה [ו]

פינת ההלכה

גזל שינה

א. השעות שבין 11:00 בלילה ל- 6:00 בבוקר (מנחת כזי ח"א סי' י ס"ק ה) ובצהריים בין 2:00 ל- 4:00 נחשבות כשעות מנוחה שאנשים ישנים בהם ואסור להרעיש בשעות אלו (עמק המשפט ח"ג סי' לה ס"ק ז) והעושה רעש ומעיר את חברו עובר על איסור "לא תונו איש את עמיתו" [הונאת דברים] היינו עובר על איסור של מצער את חברו (עמק המשפט סס ס"ק ז, פתחי חושן ח"ד פ"ט ס"ק ג), עובר גם על גזל שינה (הזהרו בממון חכרכם עמ' קטו, בית יהודי ח"ח עמ' 287, עמק המשפט סס, עלינו לשבח ח"ד עמ' תקפה) וכן על "ואהבת לרעך כמוך" ו-"מה ששנוא עליך אל תעשה לחבריך" (שו"ת הראשון לציון לגר"י יוסף ח"צ ח"ח"מ סי' ח) ואם יש חולים בסביבה כמצוי הרי גזילת מנוחתם כגזילת בריאותם (שו"ת שצט הלוי לגר"ש זאזנר ח"ז סי' ככד).

ב. מותר לנהג לצפור בשעה 6:00 בבוקר [אם הוא אחרי נץ החמה] סמוך לבניין מגורים כגון: שצופר לקרוא למישהו (עיין עלינו לשבח ח"ד עמ' תקפו).

ג. אסור להרעיש אחרי שעה 11:00 בלילה והמרעישים ב"שבע ברכות" אחרי שעה זו אולי אין לומר ש"השמחה במעונו" כי ה' יתברך שונא גזל ועולה (עלינו לשבח ח"ד עמ' תקפה).

ד. אסור למשוך חוטי כביסה בחצות לילה כאשר הגלגלת חורקת ומשמיעה קול חריקה (טובך יגיעו עמ' תמט ח' יא) [ניתן לפתור בעיה זו בפשטות ע"י שישמנו את הגלגלות בשמן ואפילו שמן בישול ושקטה הארץ: (ז. ע.)].

ה. אסור להכריז ברמקולים ברחובות העיר בשעות המיועדות לשינה [ראה סעיף א] (עמק המשפט סי' לה ס"ה).

ו. אין שכן יכול לבוא בטענות כלפי שכנו שתינוקותיו צווחים הרבה בלילות ומרעישים [שכל אחד מבין שתינוקות בבית זהו חלק מקיום וישוב העולם וטבע תינוקות לצווח ולהרעיש] (עמק המשפט

ס"ז, מנחת כזי ח"א סי' יז מ"מ ההורים ישתדלו להשתיק את התינוקות שיש בזה מצות "ואהבת לרעך כמוך" (עלינו לשבח ח"ד עמ' תקפו). וגם שמרדימים את התינוק בעריסה מספיק לנדנד קלות ולא בחוזקה היות והרעש נשמע בחוזקה גם אצל השכן מלמטה ובסופו של דבר אמנם התינוק נרדם אך השכן מתעורר (ד. ע.).

ז. אסור להפעיל טייפ בקול רעש גדול או לנגן באורגן ובשאר כלי נגינה בקול גדול בשעות המאוחרות בלילה או בשעות מנוחת צהרים [פירוש בסעיף א] (עמק המשפט ס"ח).

ח. מערכת אזהרה מפני גנבים שנתקלקלה ומרעושה ומפריעה לשנת השכנים מפאת הקול הגדול והבלתי נסבל והשכנים ניסו להשיג את בעל הדירה שממנה מופעלת האזהרה ולא הצליחו, מותר להם לעשות דין לעצמם ולשבור רק את ההכרחי בלבד על מנת שהקול ישתק ופטורים מלשלם עבור הנוזק (טובך ידעו עמ' תג).

ט. יכולה משפחה שיש לה ילד מוגבל לגדל אותו בביתה ואין באפשרות השכנים למנוע זאת מהם, אפילו אם נגרם לשכנים מחמת הילד המוגבל רעש בשעות המנוחה וכן מותר לכל משפחה לאמץ ילד כזה בביתם אע"פ שדרכו להשמיע צעקות וקולות משונים בשעות הלילה המאוחרות (מנחת כזי ח"א סי' יז).

י. אסור לבנות את הסוכה בשעות המאוחרות של הלילה או בצהרים בשעות המנוחה באופן שמקימים רעש בדפיקת מסמרים, גרירת עצים וכדו' (עמק המשפט ס"ט, שו"ת הראשון לזיון ס"ס סי' ח). ובנית סוכה כזו הוי מצוה הבאה בעבירה והחכם יזהר שלא לצבור עבירות כבר במוצאי יום הכיפורים שהוא יום מחילה (עלינו לשבח ח"ד עמ' תקפה). וכן אין לדפוק שטיחים או מזרונים בשעות המנוחה אפילו לצורך נקיון הפסח (ד. ע.).

יא. על ההורים להשגיח שילדיהם לא יקימו רעש בחצר ובחדר המדרגות וכי"ב בשעות המנוחה [כמבואר בסעיף א] ויפריעו למנוחת השכנים (דיני ממונות ח"ב ס"ה פ"ט ס"ד ס"ו, עמק המשפט ס"כג).

יב. ניתן למנוע מילדי הבניין [ושאר ילדים] לשחק בחצר הבניין בשעות מנוחת צהרים (עמק המשפט סי' לה ס"ד) [כאן גם המקום להתריע על אלו הדברים בקומות העליונות ושולחים את ילדיהם למטה לשחק בשעות המנוחה כדי שהם יוכלו לנוח, ובינתיים ילדיהם מפריעים למנוחת דיירי הקומה הראשונה וקומת הקרקע] (עמק המשפט ס"כה).

יג. אין לעשות "חברת תהילים" לילדים בשבת בצהרים [בשעות המנוחה] בבניין מגורים כדי שלא להפריע למנוחת הצהרים של השכנים (מקור נאמן לרב מזוז עמ' קאז).

יד. השכנים לא יפעילו מקדחה, ידפקו בפטיש או יזיזו רהיטים בשעות המנוחה (דיני ממונות ס"ד, בית היחודי ח"ח עמ' 287) ולגבי מכונת כביסה אם מרעושה בקול גדול אסור להפעילה בשעות המנוחה (בית יחודי ס"ס).

טו. ההולך ברחוב בשעת לילה מאוחרת עם חבר והם שקועים בשיחה ובפרט בשיחה נלהבת [אפילו של דברי תורה!] יזכרו לא להקים רעש ולהפריע למנוחת השכנים ובפרט כשנעמדים ברחוב סמוך לחלונות בית מגורים וממשיכים את השיחה ואינם יודעים ולא ידעו לעולם על הצער שגרמו לזולתם (הזהרו במזמון חז"ק עמ' קנז ס"ג). וכן כשיושבים במרפסת ובפרט בקיץ ושיבתם מתאחרת עד קרוב לחצות הלילה והם ממשיכים לדבר ולצחוק בקול ולהקים רעש מבלי שום התבוננות והתחשבות בזולת (ס"ס עמ' קנז ס"ט).

טז. שכן שמרחיב או משפץ דירתו וכתוצאה מכך יש רעש של בניה כל היום, אי אפשר למנוע מלהמשיך בבניה או בשיפוץ בשעות מנוחת הצהרים (עיין עמק המשפט ס"לג ועיין טובך ידעו ח"ב עמ' תא) מ"מ מה טוב אם אפשר לתכנן את הבניה כך שבשעות מנוחת צהרים יבנו במידת האפשר בל רעש. יז. כשמזמינים בעל מלאכה, צריכים מאוד להיזהר שלא ירעיש במקדחה או בפטיש בשעות המיועדות לשינה [פורט בסעיף א] שהרי אין הכרח להזמין בעל מלאכה דווקא בשעות המנוחה (עמק המשפט ס"ג).

יח. כשיש חשש שהדירים ישנים, צריך להימנע מלדפוק בדלת ומלצלצל בטלפון בשעות הצהריים [2:00-4:00] והלילה [23:00-6:00] (הזהרו במזמון חזריכם עמ' קנז ס"נא, שו"ת הרש"ל לגר"י יוסף ס"ס, משנה הלכות לגר"י סי' תמז).

שעור לגברים באשדוד בדף היומי בכל יום מ- 6:00 עד 7:15 אחר הצהריים עם הרב ברוך דוד בבניי"כ עולי בבל רח' הצבי 5 אזור ב'

מניני תפילות בב"כ היכל בני אסרף אשדוד- שחרית: 5:00, 7:30 מנחה: 1:15, 6:20, 7:15 (בזמן) ערבית: 6:40 (מוקדם), 8:00, 8:15, 9:15 ברח' העצמאות 3 אזור הסיטי

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com